

Hedefimiz Çağdaşlık

Atatürk, yetmiş sekiz yıl önce, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarken, halkına "Hedefiniz; muasır medeniyet seviyesine ulaşmak ve onu geçmektir" demişti. Ata'mızın ulaşmamızı istediği "muasır medeniyet seviyesi", çağdaş, uygar ülkelerin düzeyi demektir. Bu düzey her geçen gün daha da yükseliyor; dolayısıyla bizlerin katedeceği yolun uzunluğu da artıyor. O bizlere bu hedefi gösterirken uygar ülkelerin bulunduğu nokta, yeni bin yılda çok daha yükseklerle ulaştı. Bunun anlamı, geleceğimizi omuzlayacak olan siz çocuklara çok daha fazla çalışma sorumluluğu düştüğü. İsterseniz şimdi geriye dönüp bir bakalım. Birkaç örnekten yola çıkarak, Ata'mızın hedef gösterdiği çağdaş ülkelerin düzeyine ne ölçüde yetişmiş ya da bunu ne ölçüde geçmiştiniz, bunu irdeleyelim...

Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'ni halkıyla birlikte kurma savaşını verirken, bazıları da ülkenin bulunduğu çıkmazdan sıyrılmanın yolunu, "İngiliz himayesine mi giresek, yoksa Amerikan himayesi daha mı iyi?" sorularının yanıtlarında arıyorlardı. Ama Atatürk, sömürgeci ülkelerin boyunduruğu altında kalmaktansa, direnerek aydınlığa kavuşacağımıza inanıyordu.

Kurtuluş Savaşı da, demokrasinin ilkelerine dayalı, insanların haklarına ve özgürlüklerine saygılı, eğitimde, bilimde, teknolojide, sanatta ve ekonomide dünyanın tanıdığı bir Türkiye kurabilmenin başlangıcı, ilk savaşıydı aslında.

Kurulacak cumhuriyetin ilk adımı, Türk ulusu için bir dönüm noktası ve kurtuluşumuzun başlangıcı, Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a giderek Kurtuluş Savaşı'nı başlatmasıydı. Yıllar sonra Atatürk, bu önemli günü, hedeflerini gerçekleştirecek olanlara, Türk gençliğine armağan etti ve o gün Türk gençliğinin bayramı oldu.

Atatürk'ün gençlikten beklediği neydi? Cumhuriyet'in sonsuza kadar var olmasını sağlamaları ve bu varlığı

çağdaş ülkelerin düzeyine ulaştırıp, sonra da bu düzeyin üzerine çıkarmaları... Atatürk bu beklentisini Söylev'inde de açıkça dile getirmişti.

Atatürk'ün Türk gençliğine duyduğu bu güveninin sonuçlarını irdelemek için vereceğimiz iki örnek, demiryolları ve okuma-yazma seferberliği, Atatürk'ün düşlediği Türkiye Cumhuriyeti'ni ne ölçüde var edebildiğimizi görmemize yardımcı olacak.

Demiryolları Seferberliği

Çağdaşlaşmanın, uygarlaşmanın koşullarından biri, Cumhuriyet'in o ilk yıllarında, ülkeyi demiryollarına kavuşturmaktı. Genç Cumhuriyet'in gençleri kollarını sıvadı, yöneticileri kolları sıvadı, halk kolları sıvadı. İlk önce, yabancı devletlerin yapıp sonra da işlettikleri demiryolları devletleştirildi. Ardından da yeni hatların döşenmesi için çalışmalara başlandı. Yılda ortalama 200 kilometrelik hat döşendi, ve Onuncu Yıl Marşı'nda söylendiği gibi, "demir ağlarla örüldü" anayurdumuz başından sonuna kadar. Peki bugün ne durumdayız bu konuda? Gerçeği söylemek gerekirse, demiryolları konusunda, genç Cumhuriyet'in gençlerinin o hızı, sonraki kuşaklarda görülmedi. Cumhuriyet'in ilk

gençleri, 1950'ye kadar demiryollarının uzunluğunu, 10 386 km'ye ulaştırdılar. Ama sonra demiryolları unutuldu. Hatta terkedildi. Yeni demiryolları yapılmadı. Demiryolu hatlarına teknolojiye yeniilikler aktarılmadığından, demiryollarının büyük bir bölümü geçmişin hâlâ eski teknolojileriyle varlığını sürdürüyor. Dolayısıyla da tren yolculuğu yapmayı, zorlukları nedeniyle ne gençler, ne yaşlılar, ne bilim adamları, ne de iş adamları istiyor. Oysa demiryollarından, kalkınmış ülkelerde olduğu gibi en yüksek yararı sağlamanın yollarını aramalıydık. Bunun için de farklı ulaşım biçimlerini birbirlerinin tamamlayıcısı olarak görüp, bu bilinçle projeler üretmeliydik. Ata'mızın "muasır medeniyet seviyesini geçelim" sözleri bu anlama geliyordu: Her konuda çalışmak, çok çalışmak...

Ama hemen karamsarlığa kapılmayalım. Bu konuda aslında iyi projeler üretilmedi değil. Kentiçi yolcu demiryolu ağı projelerinden olan metro kavramı artık bizim ülkemizde de var. Ama yeterli mi? Tartışılır. O halde, bu konuda gençlere düşen sorumluluk, demiryollarımızı modernleştirecek projeler üretmek. Çok hızlı bir demiryolu yük taşımacılığı sisteminin ülkemizde gerçekleştirildiğini bir düşünün...

Okuma-Yazma Seferberliği

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında seferber olduğumuz konulardan bir diğeri de okuma-yazma konusunda yaşandı. En küçükten en büyüğüne kadar herkesin en azından okuyup yazması, yaşadığı dünyayı anlayabilmesi için kesinlikle gerekiyordu. Yıllar yılı önemsenmemiş, hatta cahil kalmaları bilerek sağlanmış insanlar, halk okullarında yepyeni bir alfabeyle tanıştılar. 1928 yılında Atatürk'ün başlattığı, yetişkinlere okuma-yazma öğretme çalışmaları şimdi de, yani günümüzde de sürdürülüyor!

Oysa bir ülkenin toplu kalkınma düzeyi ile okur-yazar oranı arasındaki yakın ilişkiyi yıllar önce halkına

anlatmıştı Atatürk. Onun istediği kısa sürede, ülkesinde okuma-yazma bilmeyen kimsenin kalmamasıydı. Uluslararası ilişkilerde ülkelerin çağdaşlaşma ve kalkınma düzeylerinin, okur-yazarlık oranlarıyla ifade edildiğini biliyordu çünkü. Bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeleri ülkemize getirmemiz, ülkemizde üretmemiz için de bu gerekiyordu. Aslında okuyabilmek-yazabilmek, en azından insan olabilmek için gerekiyordu.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bugüne kadar sürdürdüğü okuma-yazma seferberliği ve kampanyalar sonunda, nüfusumuzun okur-yazar oranı ülke genelinde % 90'lara ulaştı. Ama bu yeterli mi? Yeterli değil. Hatta 73 yılda bu düzeye geldiğimizi düşünürsek, çok geç kaldığımızı bile söyleyebiliriz. Bu rakam çoktan yüzde yüze ulaşmalıydı. Atatürk'ün istediği de bu değildi. O, 2001 yılına gelindiğinde ülkesindeki insanların yalnız okuma-yazma bilmekle kalmayıp, eğitimlerinin gelişmiş ülkelerdeki düzeye, hatta onun da üzerine çıkacağını umuyordu. Görüyoruz ki bunu şimdiye kadar gerçekleştiremedik. O halde gençlerimize düşen sorumluluklardan biri de bu: Ülkemizdeki insanların eğitim-öğretim düzeyini yükseltecek projeler üretmek ve bunları yaşama geçirmek. Bu konuda temel öğretimin 8 yıla çıkarılması ülkemiz için önemli bir adım. Ama bu da yetmemeli bizlere.

Çağdaşlaşmak için atılan adımlar beraberinde üretimi de getirmeli. Bilimde, teknolojiye, tarımda, sanayide üretimimizi artırmalıyız. Bunun gerçekleşmesiyle, Türk toplumunun gençliğine destek olup onu yetiştirmesi, buna karşılık olarak, gençliğin de bıkmadan usanmadan çalışmasıyla mümkün olacak.

Gülgün Akbaba